

Вземане на проби от отстреляна дива свиня

Д-р Георги Чобанов - директор на дирекция
„Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите“,
Централно управление на БАБХ

- **Редно да си признаем, че манталитетът ни на отглеждане на свине, както и начинът ни на ловуване досега, нямат много общо с принципите, които хората в западните държави наричат „добри практики“**
- **Странното е и друго - всеки опит за подобряване на ситуацията среща неистов отпор - недоверие, сърдене, протести, открити заплахи. Продължавам да се чудя защо толкова държим да живеем назад във времето, макар всеки да иска нов модел кола, телефон, пушка**
- **Призивите за завишен отстрел през последните години не бяха чути. Всичко опираше до големия страх дали няма да се забрани ловът на дива свиня. Това бе и причината много от намерените умрели диви свине да не се съобщават и да не се изследват**

Уважаеми ловци,

Това, от което се притеснявахме във връзка с африканската чума по свинете (АЧС), вече е факт. Мисля, че е редно да си го признаем. Мисля си обаче, че въпреки тежката ситуация, голямата част от обществото все още не е осъзнала реалността! Достатъчно е само да се видят сегашните протести по шосетата в момента - „Не искаме да си колим свинете!“ - Чудя се какво точно искат да кажат? „Не искам да ги коля сега, а по Коледа!“ или „Не искам да ги коля изобщо! Искам да си ги развъждам незаконно, да си ги продавам нелегално и да си правя каквото съм си научил!“. Защото обикновено е второто.

Хубаво е всеки да има бизнес нюх. Добре е и да създава производство - то генерира парите. Добре е обаче това да е съобразено със законите, а и с

реалността. Защото призоваваме от години всеки да спазва правилата, но все не му идваше времето. А несъобразяването с общите правила неминуемо води до криза в обществото.

Сегашните стачки могат да повлияят на управниците. Африканската чума по свинете обаче се плаши само от взетите адекватни мерки. Блокирането на шосета не е сред тях - то само ѝ дава повече шанс за разпространение. А отлагането на клането ще ѝ позволи да засегне повече свине. Аналогично е положението и сред дивата популация. Призивите за завишен отстрел през последните години не бяха чути. Всичко опираше до големия страх дали няма да се забрани ловът на дива свиня. Това бе и причината много от намерените умрели диви свине да не се съобщават и да не се изследват. Даже ми се обясняваше, че дивите свине не умират и затова няма открити техни трупове. И ето, че стигнахме до ситуацията, когато лов няма да има! Е, не се отчайвайте - лов няма да има временно и то на определени места! Ловът е една от важните мерки за справяне с АЧС и това, което не се свърши преди заболяването, ще трябва да се свърши сега - при налично заболяване. Разликата е, че сега вече ще има повече правила за спазване.

И в тази връзка е редно да си признаем, че манталитетът ни на отглеждане на свине, както и начинът ни на ловуване досега, нямат много общо с принципите, които хората в западните държави наричат „добри практики“. А уж вече сме част от ЕС и изповядваме европейски, а не азиатски ценности... Странно е и друго - всеки

опит за подобряване на ситуацията среща неустойчив отпор - недоверие, сърдене, протести, открити заплахи. Продължавам да се чудя защо толкова гържим да живеем назад във времето, макар всеки да иска нов модел кола, телефон, пушка. Защо завиждаме на гържавите на запад от нас, а не правим нищо да ги доближим? А възност новите поръжки и устройства облекчават живота ни.

Изпреварвайки малко епизоотията на АЧС у нас, ние в БАБХ решихме да унифицираме начина за вземане на проби от отстреляни диви свине. За това ви информирахме още миналата година. Какво направихме? Ами унифицирахме комплекта за вземане на проби (*снимката*).

Комплектът се раздаваше от структурите на ИАГ, но може да се закупи и от ветеринарните аптеки (аз лично съм си закупил за 1.30 лв. от аптека във Велико Търново). Как се ползва сме ви информирали вече, а и голяма част от вас са го ползвали. Най-общо при изкормването на свинята се взема кръв, гуафрагма и гвата края на галака. Всичко се поставя в големия флакон, на който се залепя баркодът. Пробата се изпраща в лабораторията за изследване за трихинелоза, която се заплаща от ловеца по съответния ценоразпис. Пробата се придвижва автоматично (без участието на ловеца) до лабораторията за АЧС (изследването е за сметка на БАБХ). Когато се взема проба от умряла свиня, изпраща се проба само за АЧС - в случай на загнал или стар труп се изпраща една тръбна кост (под лопатката или под таза).

Използваните ръкавици, спринцовка, опаковки и други отпадъци се изхвърлят в ямата за СЖП на мястото за изкормване (или се закопават!). Изхвърлянето в гората създава опасност от разнасяне и поддържане на различни зарази (в случая - най-вече опасност от АЧС)!

По номера на баркода ще може да се получи информация по отношение на изследването за трихинелоза и АЧС. В случай, че пробата е положителна за АЧС или КЧС, ветеринарните власти ще се свържат с вас!

За целта на изследването обаче е необходимо да се предоставят и адекватни данни за свинята.

Досега те се набирала посредством писмо за изпращане на проби (*фиг. 1*).

Образец ЗХОЖ - 149 / Утвърден със Заповед № РД 11-30/08.03.2011 г. на изпълнителния директор на БАБХ

ПИСМО ЗА ИЗПРАЩАНЕ НА ПРОБИ ОТ ДИВИ СВИНЕ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ ЗА ТРИХИНЕЛОЗА

Писмо № ..... ДО .....
 (ИДНВМН, лаборатория към ИДНВМН, диагностична лаборатория ОДБХ)
 ..... 20..... Г. гр. ....

Изпращаме Ви: ..... бр.
Материали .....
 (диафрагма, пр. прищелни органи - посочете какви)
От: диво прасе
Собственост на: .....
 (ЛРД, РУГ, ДЛ, ДЛС)
 гр. (с.): .....
 област: .....
 С молба да бъдат изследвани за трихинелоза

Идентификационен номер на пробата: .....
Епизоотологични данни:
 - пробата е взета от: .....
 (отстреляно, уловено с капан, намерено умряло или умряло при пътно транспортно произшествие)

Допълнителна информация (бележки):
 - пол на отстреляното диво прасе: (М Ж)
 - възраст на отстреляното прасе: ..... (в месеци)
 - тегло на отстреляното прасе: .....
 - име на ловеца, отстрелял прасето: .....
 - землице на населеното място и местност, където е отстреляно прасето: .....
 - дата на отстрела на прасето: .....
 - дата на изпращане на пробата: .....
 - № на бележката от ловния излет: .....
 - име и телефон за контакт: .....

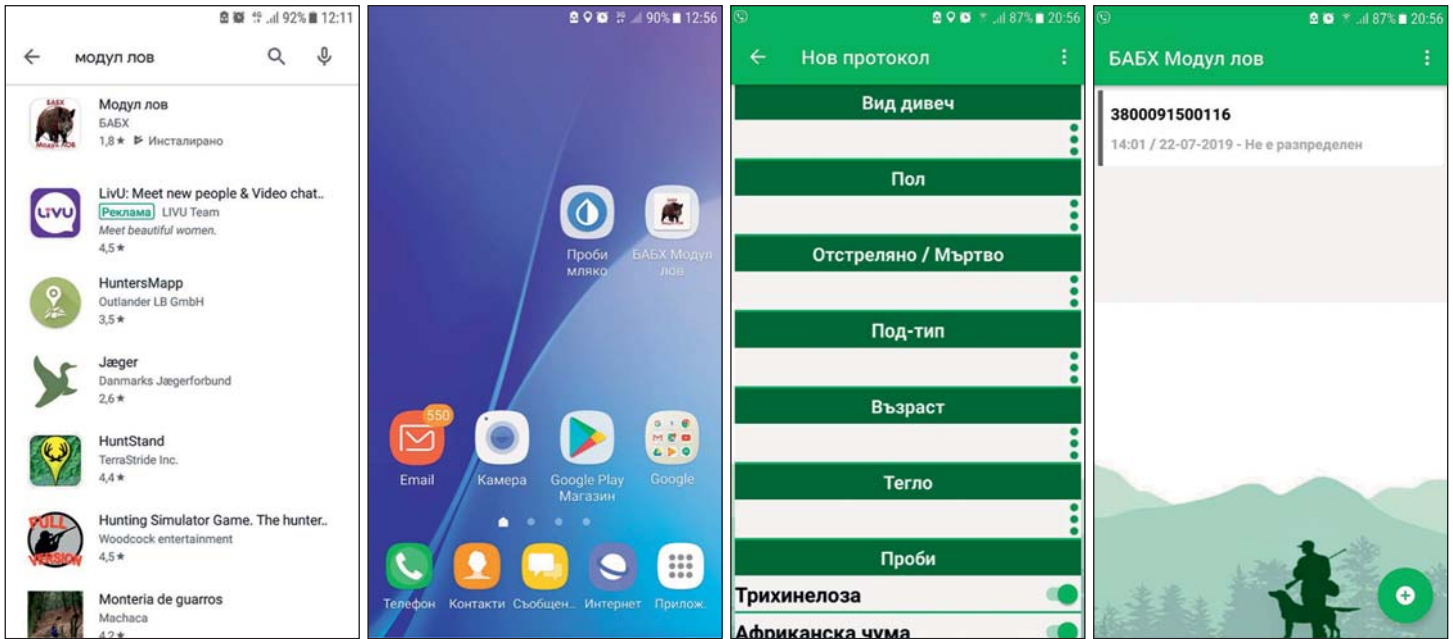
Вет. лекар/обучено лице, взело пробата: .....
 име .....
 презиме, фамилия .....
 Гр.(с.): .....
 Област: .....

По един екземпляр за: лабораторията, ловната дружинка

Фиг. 1.

Писмото вече е променено и е за проби за трихинелоза и АЧС. Независимо от това, считаме, че набирането и разнасянето на данните на хартия е метод, който затруднява ловците, а и създава риск от разпространение на евентуална зараза. Освен това на хартия няма как данните да се проверяват за достоверност, а и трябва да разчитаме на краснописа на ловеца. Замърсено с кръв писмо не може да се дезинфекцира по никакъв начин. Именно затова поръчавме разработване на приложение за смартфони, с което да се набират всички нужни данни (*фиг. 2*). Приложението е факт от края на 2018 г., като малко преди Коледа го демонстрирахме на среща в БАБХ на представители на ИАГ и СЛРБ. По-късно го представих и на ловната общност на срещата в Хи-саря.

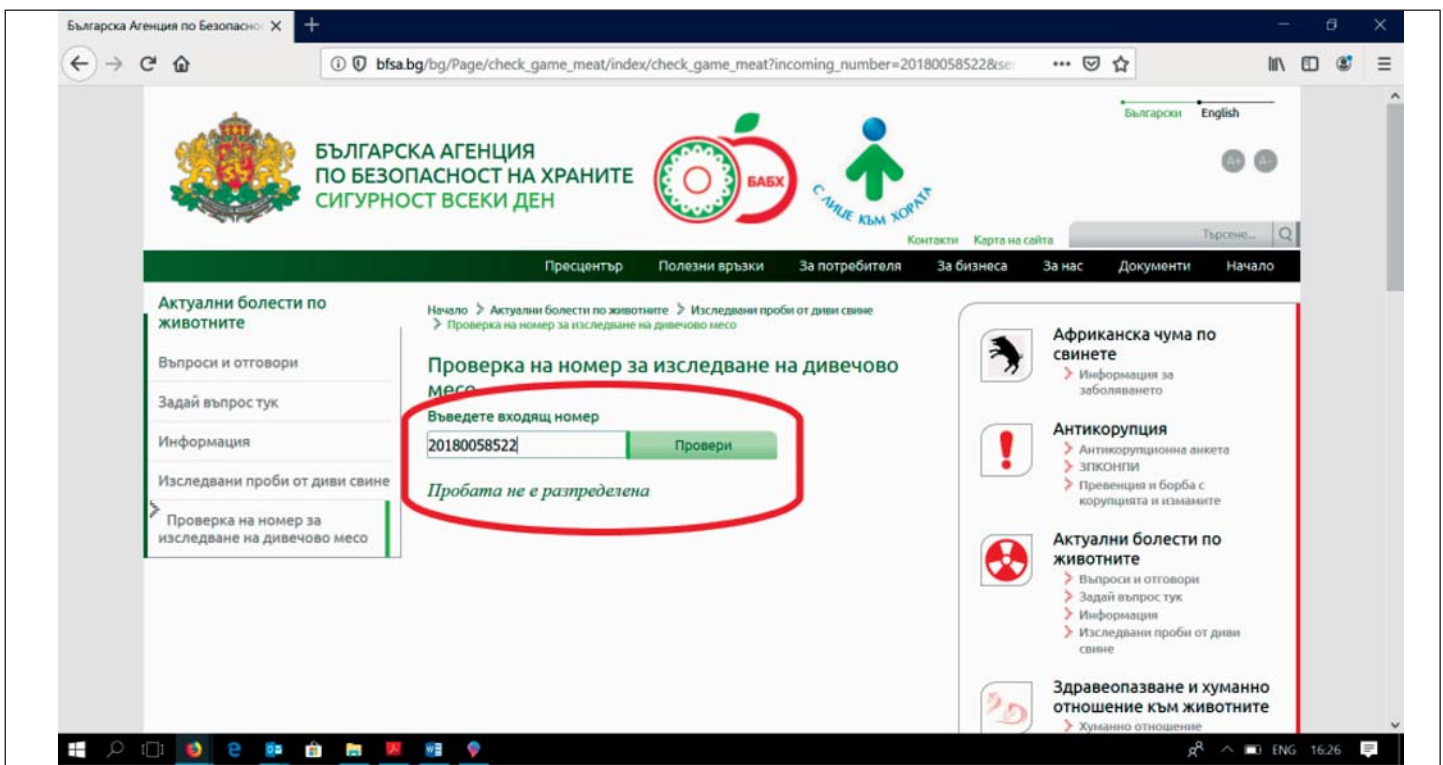
Защо направихме модул „Лов“? И досега данни за отстреляните диви свине се събираха. Новото е, че вече няма да се налага на ловците да определят координатите на отстрела - това ще го прави приложението. Също така автоматично

Фиг. 2.

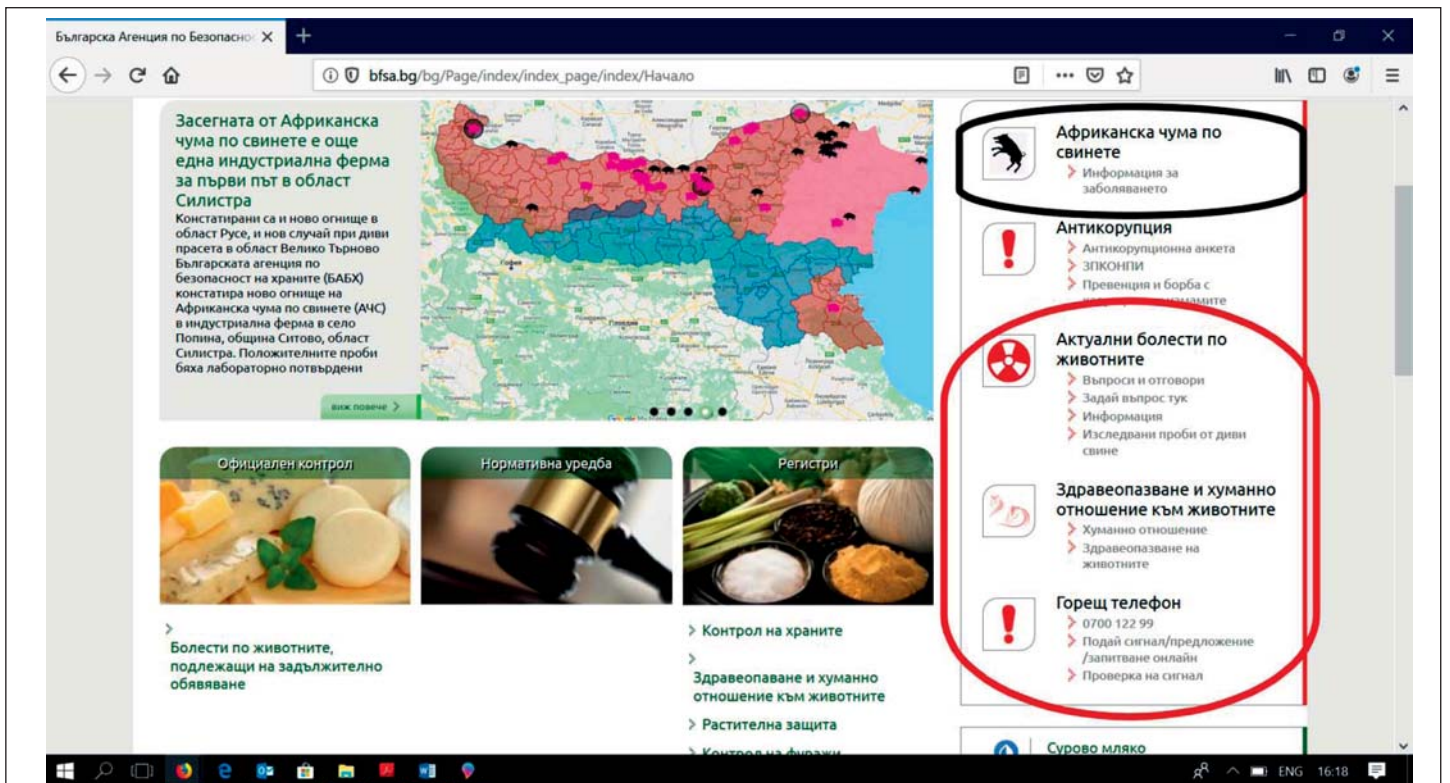
ще се записват датата и часът. Докато второто е ясно, то координатите са нещо, което не е по силите на всеки. Особено трудно е, ако са ви поканили на лов и не сте съвсем наясно в кое землище се намирате. Освен това, говорихме, че във всяка дружинка трябва да има поне двама обучени за вземане на проби лица. Предполага се, че същите ще подготвят и документите. Ако обаче сте на индивидуален лов, а не сте обучен? Ето тогава с помощта на модул „Лов“ ще успеем да осигурим необходимата информация.

А освен че набира информация, надяваме се, приложението да подпомогне много ловците и по отношение на резултатите от изследването на пробите. Още с потвърждаването на взетата проба всички данни се записват на сървър, а от там са достъпни за всяка една лаборатория. Така лабораторията разполага с данните, без да се налага те да се изпращат на хартия. А сетне отразява резултата пак там - в приложението, и ловецът може да го види на момента. Модул „Лов“ набира данните директно в електронен

Фиг. 3.

Фиг. 4.

вид. Така не се налага някой допълнително да въвежда хартиените писма, както и резултатите от тестовете, за да може да се обработят електронно.

А всеки един интересувач се може да види резултата, ако въведе номера на Баркода на сайта на БАБХ (фиг. 3).

Напомням, че всичко по отношение на АЧС се качва на сайта на БАБХ. Там са заповедите за обяве-

ните огнища, за констатираните случаи на АЧС при диви свине, а и много инструкции, сред които и тези за пробовземането. Къде по-конкретно да търсите може да видите на (фиг. 4).

В заключение искам да кажа, че модул „Лов“ вече работи и ще е добре да го използвате за набиране на нужната информация. Модулът е разработен за сметка на БАБХ, а вие може да го инсталирате безплатно на смартфоните си.

